

Evaluatie afvalinzameling

Schiermonnikoog

Augustus 2011.

1. Inleiding.

“ De inzameling van afvalstoffen is lange tijd een belangrijke taak van de gemeente geweest. Oudere eilanders herinneren zich nog de tijd dat Klaas en Melle Fenenga met de “droswooin” wekelijks de vuilnisemmers leegden. Deze tijd ligt meer dan 45 jaar achter ons en sindsdien is er veel veranderd. Door de toename van het toerisme nam de afvalberg toe maar ook andere factoren speelden daar bij een rol zoals de wijze van verpakking. Hierdoor nam de afvalstroom enorm toe.”

Dat was het begin van de tekst van de notitie afvalinzameling, die we op 21 februari 2006 aan uw raad hebben aangeboden. De aanzet voor het huidige systeem van afvalinzameling. Er is sindsdien (weer) veel veranderd.

Op 20 mei 2008 heeft uw raad het afvalplan d’rop of d’ronder vastgesteld. Daarmee was de weg vrij voor het realiseren van een ondergronds afvalinzamelingsysteem op Schiermonnikoog. Mei 2009 waren alle ondergrondse voorzieningen aangebracht en konden we los. Een primeur in Nederland omdat Schiermonnikoog de eerste gemeente was waar huishoudelijk afval, inclusief glas, overal ondergronds werd ingezameld.

In deze notitie gaan we in op een aantal aspecten dat samenhangt met afval. Dus niet alleen de ondergrondse afvalinzameling, maar ook het overslagstation en de doorberekening van kosten naar de post huishoudelijk afval. Voor zover van toepassing komen we per onderwerp met een voorstel. In de samenvatting passeren de voorstellen nog een keer de revue.

2. Afvalstromen

We onderscheiden de volgende afvalstromen:

Huishoudelijk afval (dekking door de afvalstoffenheffing)

- huishoudelijk restafval : ondergrondse containers; afval wordt rechtsreeks afgevoerd;
- grof huishoudelijk afval : wordt maandelijks opgehaald en opgeslagen op het overslagstation; gebonden aan maximum gewicht en afmeting;
- tuinafval : tuinafvalplaatsen; wordt opgeslagen op het overslagstation;
- wit- en bruingoed : wordt maandelijks opgehaald en opgeslagen op het overslagstation; kan gratis worden gebracht op overslagstation;
- glas : ondergrondse containers; rechtstreeks afgevoerd;
- KCA : wordt vier maal per jaar opgehaald en afgevoerd; kan gratis worden gebracht (op afspraak);

Huishoudelijk afval (rekening brenger)

- bouw- en sloop afval, : tegen betaling aanbieden op overslagstation;
- grotere hoeveelheden grof huishoudelijk afval : tegen betaling aanbieden op overslagstation;
- puin, asbest, hout etc. : tegen betaling aanbieden op overslagstation.

Bedrijfsafval (rekening bedrijf)

- bouw- en sloop afval : tegen betaling aanbieden op overslagstation;
- grof afval : tegen betaling aanbieden op overslagstation;
- puin, asbest, hout etc. : tegen betaling aanbieden op overslagstation;
- KCA : tegen betaling aanbieden bij KCA bunker;
- Tuinafval (bijv. BTL) : tegen betaling aanbieden op overslagstation.

3. Het systeem.

De nieuwe afvalvoorzieningen bestaan uit een bovengronds deel en een ondergronds deel. Het bovengrondse deel bestaat uit een zuil met daarin een trommel waarin de afvalzakken worden gedeponeerd. Het ondergrondse deel omvat een waterdichte betonnen kelder, waarin een stalen container met een inhoud van 5 m³ (5.000 liter) is geplaatst.

Het systeem is bedoeld voor de inname van huishoudelijk afval en werkt als volgt: met behulp van een toegangspasje (tag) kan de gebruiker de inwerptrommel ontgrendelen en daarin zijn/haar afvalzak deponeren. Ieder huishouden dat de afvalstoffenheffing betaalt krijgt één tag. In de inwerpzuil is een paslezer opgenomen. Deze registreert het aantal zakken dat wordt aangeboden, dus niet het gewicht. Voor afval afkomstig van strandrecreanten zijn twee ondergrondse voorzieningen geplaatst op strandovergangen ter hoogte van de Badweg en de Prins Bernhardweg. Voor verpakkingsglas (flessen en dergelijke) zijn verspreid over het dorp en omgeving acht ondergrondse containers geplaatst.

Overzicht containers

Rest-, recreatie afval	Aantal	Toegangs controle	Platform in steenstrip	Platform in tranenplaat	Trommel grootte
Restafval	42	42	8	34	80 ltr.
Recreatieafval	2			2	80 ltr.
Bont glas	8		2	6	n.v.t.
Totaal	52	42	10	42	

4. Ervaringen met de ondergrondse afvalinzameling.

a. Voordelen van het systeem

Algemeen

- ondergrondse afvalcontainers staan netjes in het straatbeeld, omdat ze bovengronds minder ruimte in beslag nemen en beter in het dorpsbeeld passen;
- de overlast van stank en ongedierte rondom de afvalcontainer is minder;
- de ondergrondse afvalcontainers zijn door de lagere inwerpopening en geluidsdemping gebruiksvriendelijker, ook voor ouderen, rolstoelgebruikers etc.
- de capaciteit van de containers is groot (5 m³), drie tot vijf maal zo groot dan de capaciteit van de bovengrondse wijkcontainers. Een grotere capaciteit resulteert in minder frequent legen en daardoor veel minder transportbewegingen, wat de verkeeroverlast beperkt;
- ook is door het beperkte aantal ledigingen de overlast van het legen zelf (lawaai, stank) veel minder geworden;

Toegangscontrole (pasjessysteem)

- door te werken met een pasjessysteem kan alleen de doelgroep - particuliere huishoudens - afval in de containers deponeren. Dit voorkomt illegale afvaldumpingen. Het aanbod van restafval in de containers is daardoor met 17% afgenomen;
- door het pasjessysteem kunnen we excessen in het aantal inworpen aanpakken. Dat is de afgelopen twee jaar ook gebeurd;
- automatische volmeldingen van de containers. Het zou ondoenlijk zijn om dat "handmatig" bij te houden.

Het nadeel van het pasjessysteem is dat recreanten hun afval niet meer kwijt kunnen in de containers. Dat hebben we opgelost door het plaatsen van extra afvalbakken in en rond het dorp. Tevens gaan we nog een aantal afvalbakken plaatsen. Hiermee is een mogelijk probleem van zwerfafval opgelost. De ervaringen van de medewerkers van de buitendienst is dat er niet meer zwerfafval op straat ligt dan voorheen.

b. Toelichting/knelpunten

Het ondergrondse afvalinzamelingsysteem is nu ongeveer twee jaar in werking. Vanuit de bevolking, recreanten, het bedrijfsleven, politie, Natuurmonumenten en onze eigen medewerkers hebben we opmerkingen en suggesties ontvangen over de wijze van afvalinzameling.

Allereerst is de teneur van de reacties positief. De bewoners zijn tevreden over de werking van het systeem. Vooral het esthetische element (geen wijkcontainers meer) ervaren de inwoners en recreanten als een enorme verbetering. Oudere mensen zijn ook tevreden over het feit dat de inwerpzuilen gemakkelijk te openen zijn. De eerste maanden waren er enige aanloopproblemen. Vooral oudere mensen hadden moeite met de werking van het pasjessysteem. Die problemen zijn nu over.

De volgende punten of vragen springen eruit:

1. De gebruiksaanwijzing op de inwerpzuilen is niet voor iedereen duidelijk.
2. Er zijn te weinig glascontainers.
3. De containers stinken soms (vooral in de zomerperiode).
4. Er zijn te weinig afvalbakken in het dorp en omgeving.
5. De afvalcontainer bij Vita Maris is te snel vol.
6. Er staan sporadisch nog vuilniszakken naast de container.
7. De containers zijn soms vol.

Laten we beginnen met de beginperiode mei en juni 2009. Met de politie en natuurmonumenten hebben we vooral in de beginperiode regelmatig overleg gehad over de ontwikkelingen. Met de politie hebben we duidelijke afspraken gemaakt over de aanpak van mogelijke excessen. Vooral in de recreatiegebieden (o.a. Karrepad en bungalowpark de Monnik) stonden nog regelmatig vuilniszakken naast de inwerpzuilen. De politie heeft een aantal malen proces verbaal opgemaakt en ook bekeurd. Na ongeveer drie maanden was het aantal "illegale afvaldumpingen" sterk afgenomen. Ook nu staat sporadisch nog wel eens een vuilniszak naast de inwerpzuil. Vrijwel altijd afkomstig van recreatiewoningen.

De oorzaken kunnen zijn:

- soms een defecte of volle container;
- haast om naar de bus/boot te gaan waardoor men geen tijd meer heeft om de tag te gebruiken (moet weer teruggebracht worden naar de woning);
- onduidelijkheid over het gebruik.

In de praktijk blijkt dat veelal eilanders deze vuilniszakken alsnog in de inwerpzuil deponeren. Verder maakt de buitendienst ook in de weekenden (vanaf april t/m/ september) de afvalbakken leeg. Eventuele vuilniszakken nemen de medewerkers dan ook mee.

Natuurmonumenten werd in de beginperiode van het ondergrondse afvalinzamelingsysteem geconfronteerd met illegale afvaldumpingen in het buitengebied. Afvalzakken met huishoudelijk afval werden gedeponeerd in de afvalbakken in het buitengebied. Nadat we nog een keer in de gemeentelijke nieuwsbrief hadden gepubliceerd dat men niet per inworp hoefde te betalen, stopten deze afvaldumpingen.

c. Voorstel aanpak knelpunten.

1. *De gebruiksaanwijzing op de inwerpzuilen is niet voor iedereen duidelijk.*

Op de inwerpzuilen hebben we een sticker met een verduidelijkende tekst en symbolen aangebracht.

2. *Er zijn te weinig glascontainers.*

We hebben een extra glascontainer bij restaurant Noderstraun en bungalowpark De Monnik geplaatst.

3. *De containers stinken soms (vooral in de zomerperiode).*

Met Omrin hebben we afgesproken dat men de containers tweemaal per jaar schoonmaakt. Verder proberen we de inwoners en recreanten via de nieuwsbrief, recreatiekrant en Lytje Pole er toe te brengen al hun afval in de daarvoor bestemde afvalzakken te doen en deze te deponeren in de inwerpzuilen. De meeste stankoverlast is afkomstig van los afval (bijvoorbeeld barbecue resten) dat in de containers wordt gedeponeerd.

4. *Er zijn te weinig afvalbakken in het dorp en omgeving.*

Direct na de invoering van het ondergrondse afvalinzamelingsysteem hebben we 10 afvalbakken bijgeplaatst in het dorp. Dit omdat de inwerpzuilen niet kunnen worden gebruikt voor zwerfafval. Dat blijkt te weinig te zijn. Er doet zich nog een aantal knelpunten voor. Plekken waar te veel zwerfafval ligt. Op grond van reacties van inwoners en recreanten en op grond van de ervaringen van de medewerkers van de buitendienst hebben we een inventarisatie gemaakt. Het gaat om de Westerholtlaan nabij het Dunatterpad, het plantsoen aan de westzijde van de Grot Tjark, Badweg (2 tot 3 bakken), Karrepad (2 bakken) en het schoolplein bij de fietsenstalling. In totaal 8 bakken. Deze bakken hebben we al aangeschaft en gaan we binnenkort plaatsen.

5. *De afvalcontainer bij Vita Maris is te snel vol.*

Tegenover Vita Maris hebben we een extra ondergrondse container met inwerpzuil geplaatst.

6. *Er staan soms nog vuilniszakken naast de container.*

Eén van de oorzaken is onduidelijkheid over het gebruik. Dat hebben we aangepakt door het aanbrengen van stickers op de inwerpzuilen. Verder kan het eens voorkomen dat een container vol of defect is. Dat proberen we uiteraard te voorkomen of te repareren.

7. *De containers zijn soms vol of defect.*

In het hoogseizoen kan het gebeuren dat een container vol is. De fa. Ridder leegt de containers in de drukste weken op maandag, woensdagavond en vrijdag. Daarbuiten op maandag en vrijdag. Als een container tussentijds vol is, plaatst de fa. Ridder zo spoedig mogelijk een tijdelijke wijkcontainer. Defecte containers kunnen we in veruit de meeste gevallen onmiddellijk repareren. Ook in het weekend. Lukt dat niet direct, dan plaatst de fa. Ridder een tijdelijke container.

5. Een vergelijking tussen 2008 en 2010.

We vergelijken 2008 (volledig jaar oude systeem) en 2010 (volledig jaar nieuwe systeem). Het jaar 2009 laten we buiten beschouwing omdat dit een overgangsjaar is. In dat jaar zijn we in mei overgestapt naar het ondergrondse systeem van afvalinzameling.

a. *Tonnage*

	2008	2010
Huishoudelijk restafval	481	397
Grof afval	22	45
Totaal huishoudelijk afval	503	442

Conclusie.

Het totale aanbod van huishoudelijk afval (dus restafval en grof afval) is met 12,2 % gedaald. Het aanbod van huishoudelijk restafval in de containers is met ongeveer 17% gedaald.

Twee zaken vallen op.

1. Het aanbod van huishoudelijk afval in de containers is met 17 % afgenomen. De voornaamste reden hiervoor is dat door het pasjessysteem anderen dan de doelgroep -particuliere huishoudens- geen afval kunnen deponeren in de containers.
2. Het aanbod van grof afval is verdubbeld. De verklaring hiervoor is dat, vanwege de grote openingen, in de voormalige wijkcontainers relatief veel grof afval werd gedeponerd. In de huidige inwerpzuilen past maximaal een volle vuilniszak van 80 liter. Er heeft dus een verschuiving plaatsgevonden van grof afval dat voorheen in de wijkcontainers werd gedeponerd, naar nu grof afval dat op de reguliere wijze wordt aangeboden. Bij de urentoerekening van de buitendienst hebben we hiermee rekening gehouden.

b. *Financieel*

Ook hier vergelijken we de jaren 2008 en 2010. In 2008 werd het bovengrondse afvalinzamelingsysteem nog toegepast. 2010 was het eerste volledige jaar waarin het ondergrondse systeem werd toegepast.

1. Kosten afvalinzameling systeem op zich.

Hier gaat het om de afvalinzamelingsystematiek op zich (dus niet het grof afval en de transport en verwerkingskosten). De bedragen voor 2008 (behalve de kapitaallasten) hebben we met 4% geïndexeerd naar het niveau van 2010.

	2008	2010
Personele kosten inzameling	: € 63.905	----
Uitbestede werkzaamheden overig	: € 6.200	----
Huur huisvuilauto	: € 4.157	----
Huur/exploitatie en legen glascontainers	: € 3.907	€ 8.776
Legen containers strandovergangen	: € 3.210	----
Kapitaallasten wijkcontainers	: € 2.938	----
Brandstoffen	: € 827	----
Exploitatie restafvalcontainers	: ----	€ 63.207
Exploitatie strandcontainers (2)	: ----	€ 2.865
Ledigingskosten containers (incl. strand)	: ----	€ 14.903
Monitoring en rapportage aanbiedingen	: ----	€ 2.256
Totaal	: € 85.144	€ 92.007

2. Totale kosten en baten op begrotingsbasis

	2008	2010
Kosten	€ 322.207,--	€ 323.510,--
Baten: afvalstoffenheffing	€ 299.466,--	€ 302.251,--
Baten: tariefstijging 2,3%		€ 7.099,--
Baten: verpakkingsvergoeding		€ 4.000,--
Baten: meeliften bedrijven		€ 9.400,--
Baten: dividend aandelen kapitaal		€ 760,-
Tekort	€ 22.741	€ --,--
Kostendeckendheid	93%	100%

3. Totale kosten en baten op rekeningbasis.

	2008	2010
Kosten	€ 374.138,--	€ 369.409,--
Baten: afvalstoffenheffing	€ 323.579,--	€ 333.964,--
Baten: meeliften bedrijven	--,---	€ 4.000,--
Baten: overig (verpakkingsvergoeding)	--,---	€ 1.100,--
Tekort	€ 50.559,--	€ 30.345,--
Kostendeckendheid	86%	92%

De hogere kosten in 2008 en 2010 hebben te maken met eenmalige adviseringskosten, meer eenmalige uren eigen personeel i.v.m. invoering ondergronds systeem/herinrichting milieustraat en als gevolg daarvan een hogere eenmalige toerekening kostenplaats facilitaire ondersteuning en personeel.

4. Hoogte afvalstoffenheffing.

	2008	2009	2010	2011
Eén persoonshuishoudens :	€ 212,40	€ 212,40	€ 217,32	€ 217,32
Meer persoonshuishoudens :	€ 302,64	€ 302,64	€ 309,60	€ 309,60

Op begrotingsbasis is voor 2008 uitgegaan van een kostendekking van 93% en voor de volgende jaren steeds 100%

Conclusie

In ons raadsvoorstel over het afvalplan d'rop of d'ronder dat op 20 mei 2008 door uw raad is behandeld hebben we het volgende gesteld: *"Uitgaande van een kostendekking van 100% in 2009 zal de afvalstoffenheffing bij de invoering van een ondergronds afvalinzamelingsstelsel (eenmalig) met maximaal 10% stijgen"*.

De in 2008 veronderstelde meerkosten van het ondergrondse afvalinzamelingsstelsel blijken in de praktijk erg mee te vallen. Behalve een indexering met 2,3% is de afvalstoffenheffing vanaf 2008 niet gestegen. Van een eenmalige stijging van maximaal 10% is dus geen sprake geweest.

6. Statistische gegevens

Ledigingen van de ondergrondse containers

Het legen van de ondergrondse afvalcontainers is gereguleerd. Een container mag pas worden gelegeerd nadat een vullingsgraad van minimaal 80% is bereikt. Vaststelling van dit percentage wordt beoordeeld aan het aantal keren dat de trommel van de inwerpzuil wordt geopend. De aanbiedingen van zakken (opening van de trommel) worden geteld en vastgelegd in een online te raadplegen softwareprogramma. Deze totaalstelling kan per voorziening variëren. Gebruikers bieden vaak niet een volle zak aan. Het stelsel onderscheidt dit niet. Aan de hand van visuele controle en daarmee de praktijkervaring van het gebruik/regulier aanbod op een bepaalde voorziening kan uiteindelijk het aantal tellingen in relatie tot de 80% vullingsgraad redelijk nauwkeurig worden vastgesteld.

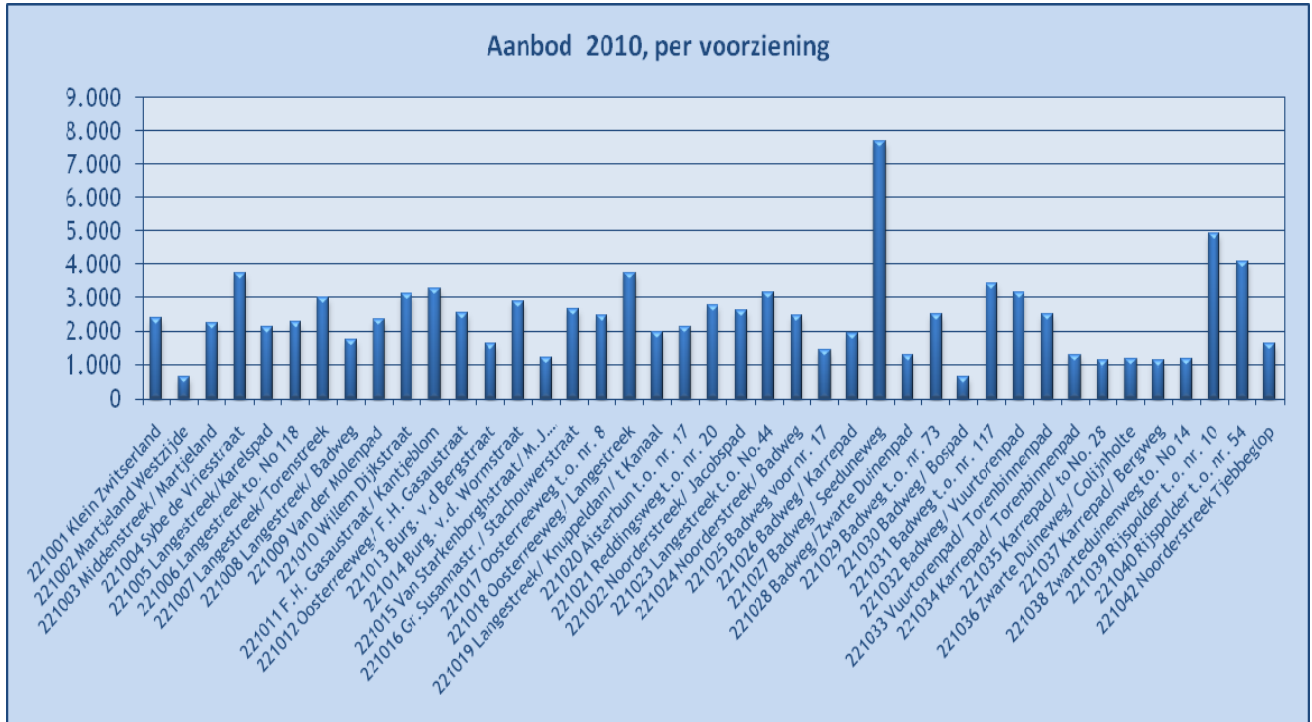
De bandbreedte van de tellingen op Schiermonnikoog varieert van 120 tot 135 tellingen.

Het totaal aantal ledigingen van huishoudelijke voorzieningen in 2010 bedroeg 1219. Het totaal aantal gelegeerde ondergrondse afvalcontainers (huishoudelijk, strandovergangen en bedrijfsafval) bedroeg 1380, waarvan:

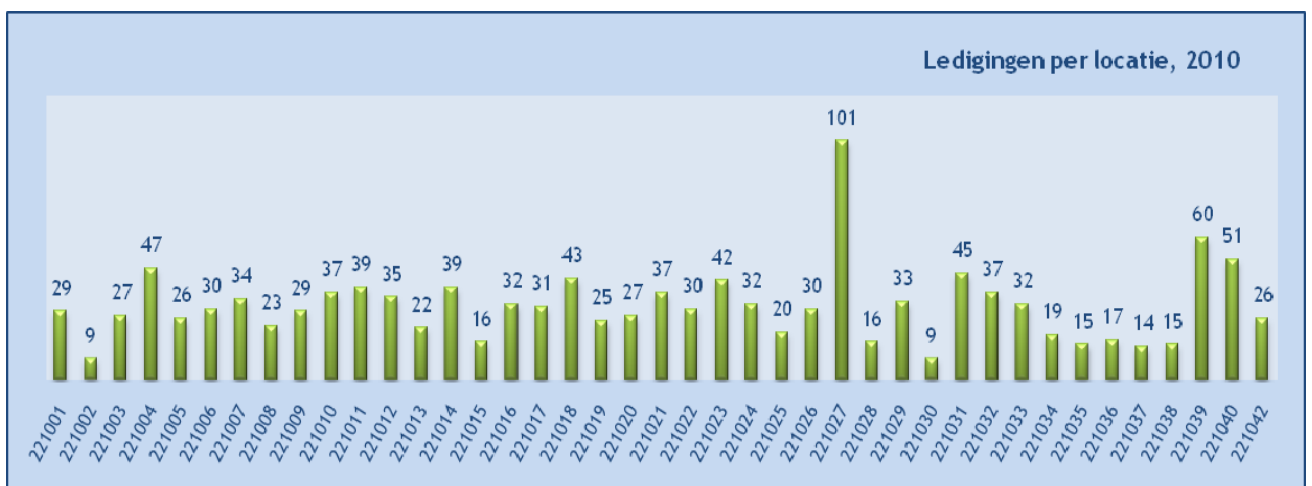
huishoudelijk:	1.219
strandovergangen:	22
bedrijfsafval:	139 (bedrijven die betaald meeliften met de huishoudelijke voorzieningen)

Overzicht verloop aanbod zakken per ondergrondse container. Uitschieters zijn appartementen complex Vita Maris en Bungalowpark de Monnik. Bij Vita Maris hebben we een extra container geplaatst.

Overzicht van ledigingen ondergrondse containers.

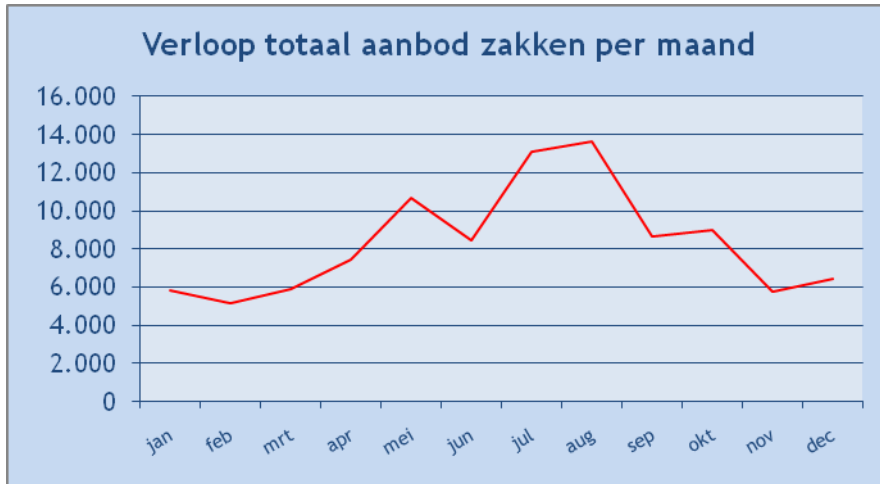

Horizontale cijferreeks in de tabel betreft het locatienummer van de voorziening.

Afvalaanbod

Onderstaande grafiek geeft het verloop weer van het aanbod van afvalzakken in 2010

- De totale ingezamelde hoeveelheid huishoudelijk afval bedraagt: 397.013 kg; het gemiddelde gewicht per lediging: 325.69 kg.
- Het aantal aangeboden zakken bedraagt 99.996, gemiddeld gewicht van een zak: 3.97 kg.
- Via de strandovergangen is 4.210 kg. afval ingezameld en afgevoerd.
- Bedrijven kunnen gebruik maken van de gemeentelijke ondergrondse voorzieningen voor het aanbieden van bedrijfsafval. Een beperkt aantal bedrijven en instellingen maakt gebruik van deze mogelijkheid. In 2010 zijn 1.700 aanbiedingen geregistreerd en door Fryslân Milieu Bedrijfservice verrekend met gemeente Schiermonnikoog.

Aanbod per aansluiting

In het huidige systeem heeft iedere aansluiting een pasje ("tag") die op één inwerpzuil past. Het aantal inworpen wordt geregistreerd. Dus niet het gewicht. Aandachtspunt hierbij is dat het aantal inworpen geen indicatie geeft van het gewicht. Meerdere huishoudens deponeren hun pedaalemmerzak/afvalzak (ca. 30 liter) rechtstreeks uit de pedaalemmer in de ondergrondse containers. Andere huishoudens deponeren hun afvalzak (60 tot 80 liter) pas in de container als deze vol is. Het aantal inworpen tussen huishoudens kan dus enorm verschillen, terwijl het gewicht van het aangeboden afval redelijk overeenkomt

Een voordeel van het pasjes systeem is dat alleen de doelgroep -particuliere huishoudens- afval deponeert in de containers. Zoals vermeld in hoofdstuk 3, is hierdoor het aanbod van restafval in de containers afgenomen met meer dan 17 %. Daarnaast kunnen we per aansluiting het aantal inworpen monitoren en zo eventuele excessen aanpakken. Dat hebben we de afgelopen twee jaren ook gedaan.

In 2010 zijn er 1062 aansluitingen/huishoudens die afvalstoffenheffing betalen. Meer dan de helft bestaat uit recreatiewoningen. Omrin hanteert voor Schiermonnikoog een vuistregel van 200 inworpen per jaar. Dit is hoger dan in veel andere gemeenten, omdat het groente- en fruitafval op Schiermonnikoog niet apart wordt ingezameld en dus ook in de afvalzakken terecht komt. Een paar aandachtspunten:

- het gemiddelde aantal inworpen per jaar per aansluiting is 94. Dat is ver beneden de norm van 200 inworpen per jaar. De verklaring hiervoor is het grote aantal recreatiewoningen en relatief grote aantal ouderen, dat minder afval produceert dan reguliere huishoudens.

- van de 1062 aansluitingen zijn er slechts 65 adressen die boven de norm van 200 inworpen per jaar zitten; dat is 6% van het totaal aantal aansluitingen. In het algemeen gaan de huishoudens op Schiermonnikoog zorgvuldig met hun afval om. Tuinafval wordt gestort op de daarvoor bestemde plaatsen en papier wordt op grote schaal aangeboden aan de voetbalvereniging. Grof afval kan maandelijks gratis worden aangeboden. Door middel van gerichte communicatie in o.a. de gemeentelijke nieuwsbrief proberen we het “inworpgedrag” zo goed mogelijk te stroomlijnen.
- 10 aansluitingen komen boven de 300 inworpen. Het hoogste aantal inworpen bedraagt 371.

7. Al dan niet Diftar (betalen per inworp).

Een kenmerk van het huidige systeem is dat iedere aansluiting onbeperkt afvalzakken kan deponeren. Bij diftar is het tarief van de reinigingsheffing gekoppeld aan de hoeveelheid afval die een huishouden aanbiedt. In het geval van Schiermonnikoog zou de gebruiker per afvalzak gaan betalen. Dus het tarief is niet gekoppeld aan het gewicht (daarin voorziet het systeem niet) maar aan het aantal afvalzakken. Voor iedere inworp betaalt de gebruiker een bepaald bedrag. Daarnaast betaalt de gebruiker een vaste component aan afvalstoffenheffing.

Aan diftar kleven de volgende nadelen:

- diftar leidt vooral tot een reductie van het aanbod van groente- en fruitafval. Op Schiermonnikoog speelt dit niet omdat dit afval niet gescheiden wordt ingezameld;
- de gemeente loopt een financieel risico, omdat uitgegaan wordt van bepaalde aannames. Volgens onderzoek van het Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden (Coelo) blijkt dat de afvalreductie met diftar kleiner is dan eerder werd verondersteld. Daardoor moeten de gemiddelde bedragen die in diftargemeenten aan reinigingsheffing worden betaald naar boven worden bijgesteld. Dit heeft het grootste gevolg voor gemeenten waar het tarief afhankelijk is van het aantal vuilniszakken, zoals Schiermonnikoog;
- diftar leidt tot illegale afvaldumpingen in het buitengebied (zie ook 3.b. van deze notitie);
- diftar werkt ontwijkgedrag in de hand, met onder meer als gevolg meer zwerfafval.
- afvalzakken die naast de inwerpzuilen zijn gedeponereerd worden niet meer “spontaan” door eiland bewoners in de containers gedeponereerd.
- diftar heeft het “proppen” van afvalzakken tot gevolg, waardoor storingen kunnen ontstaan;
- Vooral oudere mensen die veelal geen zware afvalzak meer kunnen tillen en deponeren in de inwerpzuil, worden extra belast;
- diftar kost geld. Voor Schiermonnikoog komen de kosten op ca. € 8.000,-- per jaar.
- diftar vergt extra administratieve handelingen (kwartaal rapportages voor alle 1062 aansluitingen, versturen van facturen etc.).

De voordelen van dit systeem zijn dat de vervuiler betaalt en een betere afvalscheiding. Hoewel dit laatste op Schiermonnikoog niet aan de orde is. Diftar heeft naast de voordelen dus ook meerdere nadelen. Er wordt namelijk een financiële prikkel gecreëerd om het gewenste beheer van afvalstoffen tot stand te brengen, maar tegelijkertijd kan datzelfde financiële instrument aanzetten tot ongewenst gedrag, zoals illegale dumpingen.

De lokale omstandigheden zijn bepalend voor de effectiviteit van een dergelijk systeem. De situatie op Schiermonnikoog is kleinschalig met een grote sociale controle en de mensen gaan zorgvuldig om met hun afval. Door die kleinschaligheid en het monitoren van de inworpen, zijn excessen snel bekend en kunnen ze direct worden aangepakt. Diftar is daarom niet nodig. Wel moeten inwoners en recreanten zich blijvend bewust zijn van de noodzaak van een zorgvuldige omgang met afval. Dat blijven we doen door:

- een gerichte communicatie via onder andere de gemeentelijke nieuwsbrief;
- het blijven monitoren van de inworpen en het aanspreken van huishoudens met een aantal inworpen dat ver boven de norm ligt;
- het in geval van twijfel toepassen van een afvalscan of sorteerproef.

8. Oud papier

Voetbalclub De Monnik zamelt het oud papier in. Jaarlijks wordt ongeveer 160 ton oud papier opgehaald. VV De Monnik ontvangt hiervoor een gemeentelijke bijdrage van € 0,07 per kg. Jaarlijks ongeveer € 11.000,-. Daarnaast ontvangt de voetbalvereniging een bedrag per ton papier van de verwerker (Omrin). Deze bijdrage is afhankelijk van de marktwerking en bedroeg in 2008 slechts € 6,25 per ton. Als de gemeente het oud papier zelf gaat ophalen kost dat jaarlijks ca. € 20.000,-. Er is dus sprake van een win-win situatie. De voetbalvereniging kan de inkomsten goed gebruiken en voor de gemeente is het de meest efficiënte wijze van inzamelen.

9. Grof afval

In het huidige systeem haalt de gemeentelijke buitendienst 12 maal per jaar (de eerste woensdag van de maand) het grof huishoudelijk afval gratis op. Een stuk grof huishoudelijk afval mag maximaal 1,5 meter lang zijn en 1 meter breed, met een maximale inhoud van 0.5 m³ per stuk en een maximum gewicht van 30 kg. Per huishouden mag in totaal geen grotere hoeveelheid grof huishoudelijk afval worden aangeboden dan 1 m³ per inzameldag. Dit betekent bijvoorbeeld dat men geen complete huisraden, meerdere fietsen e.d. als grof huishoudelijk afval kan aanbieden. Dit systeem werkt goed en klachten over de inzameling van grof afval zijn er dan ook niet.

Bezitters van recreatiewoningen die veelal in het weekend aanwezig zijn en dan hun grof afval niet kunnen aanbieden, vragen de beheerder van hun woning of een klusbedrijf om het afval op de afhaaldag buiten te zetten. Ook vanuit deze categorie komen geen klachten binnen.

Het enige punt van kritiek is het feit dat particulieren die grof afval komen brengen bij het overslagstation daarvoor moeten betalen, terwijl het ophalen door de buitendienst gratis is.

Nu is onze ervaring dat particulieren vrijwel altijd grotere hoeveelheden grof afval naar het overslagstation brengen. Vaak bouw- en sloopafval en huisraden. Daarvoor moet men wel betalen. Wel stellen voor wij dat particulieren maximaal 4 keer per jaar tijdens de openingstijden hun grof afval gratis naar het overslagstation mogen brengen. Dit met de uitdrukkelijke beperking dat het om dezelfde maximale hoeveelheid en gewicht gaat als bij het ophalen van grof afval.

10. Het overslagstation

Op grond van de Wet milieubeheer moet de gemeente zorgen voor een gelegenheid waar grove huishoudelijke afvalstoffen, bouw- en sloopafval, puin, tuinafval e.d. kunnen worden afgegeven. Een milieustraat voor op- en overslag van bouw- en sloopafval, tuinafval, grof afval, glas, metaal, bruin- en witgoed, oud ijzer, e.d. op het eiland is dus noodzakelijk, maar ook verplicht.

Het overslagstation wordt momenteel gerenoveerd en ingericht als een moderne milieustraat. Eind november 2011 moeten de werkzaamheden zijn afgerond. Samen met Omrin hebben we de exploitatie van het overslagstation doorgelicht. Daaruit blijkt dat de exploitatie efficiënter kan.

Volledigheidshalve vermelden wij hierbij dat het huishoudelijk afval uit de containers niet meer op het overslagstation wordt op- en overgeslagen. Het gaat dus alleen om bedrijfsafval (voornamelijk bouw- en sloopafval en puin) en particulier afval (bouw- en sloopafval afkomstig van particulieren, huisraad tuinafval, etc).

Exploitatie huidige overslagstation.

Ongeveer twee jaar geleden hebben we het overslagstation overgenomen van Omrin. Daarmee is de gemeente eigenaar en beheerder van het overslagstation geworden. De volledige kosten van het overslagstation (kapitaallasten, exploitatielasten, personeel e.d.) worden gedekt uit de afvalstoffenheffing. Bedrijven die voor hun afval (veelal bouw- en sloopafval, puin e.d.) gebruik maken van het overslagstation kunnen gratis meeliften en betalen niet voor het gebruik ervan. De fa. Ridder verzorgt de aan- en afvoer van de afvalstromen. Tevens verzorgt de fa. Ridder en de Vries de facturering aan bedrijven en particulieren. De samenwerking met de vervoerder is goed.

De huidige wijze van exploitatie, dateert uit de begin jaren 2000 en is niet ideaal:

- de totstandkoming van de tarieven voor zowel particulieren als bedrijven is niet transparant;
- de gemeente is beheerder, maar heeft onvoldoende grip op de aan- en afvoer van de afvalstromen: de vervoerder bepaalt namelijk wanneer de afzetcontainers vol en worden afgevoerd;
- onvoldoende toezicht op de gang van zaken op het overslagstation (schade aan het gebouw en terrein, opslag van containers die er niet thuis horen, etc.);
- de wijze van facturering (door de vervoerder) is in strijd met de regelgeving en is een taak van de beheerder/exploitant;
- bedrijven die hun afval storten op het overslagstation betalen niet voor het gebruik ervan;

Exploitatie nieuwe milieustraat

Omrin heeft ons een voorstel gedaan voor de exploitatie van de nieuwe milieustraat. Deze opzet is uitgebreid besproken met de fa. Ridder en de Vries en zij kunnen er zich in vinden. In deze opzet vindt het vervoer, de verwerking, de facturering e.d. van alle deelstromen (bijv. bouw- en sloopafval, wit- en bruingoed, glas, tuinafval e.d.) via Omrin plaats. Uitgangspunt daarbij is dat de firma Ridder en de Vries het vervoer blijft verzorgen. De gemeente is eigenaar en beheerder en bepaalt wanneer afvalcontainers vol zijn en kunnen worden afgevoerd. Omrin doet ons een voorstel voor de tarieven, factureert en registreert de aangeboden en afgevoerde deelstromen. De registratie wordt geautomatiseerd, waarbij particulieren gebruik kunnen maken van hun tag, die ze ook gebruiken voor het openen van de inwerpzuilen. Ook huren we de afzetcontainers van Omrin. De kosten hiervan zijn vrijwel gelijk aan de kapitaallasten en onderhoudskosten bij eigen aanschaf van de containers. In de nieuwe opzet maken we onderscheid in particulier afval en bedrijfsafval. Bedrijven liften niet langer gratis mee, maar betalen voor het gebruik van het overslagstation naar rato van het aangeboden tonnage. Dus hoe meer bedrijfsafval wordt aangeboden hoe hoger de inkomsten zijn. Dit betekent ook dat de particulier die afvalstoffenheffing betaalt, minder betaalt dan de bedrijven, die geen afvalstoffenheffing betalen. Een systematiek die overigens in elke (gemeentelijke) milieustraat in Friesland wordt toegepast.

Het overslagstation is in de nieuwe opzet gedurende vier dagen een uur geopend. Onze ervaring is dat dit ruimschoots voldoende is.

Voordelen van het nieuwe systeem zijn:

- bedrijven betalen nu voor het gebruik van de milieustraat, maar de tarieven gaan niet omhoog (efficiëntere bedrijfsvoering via Omrin);
- particulieren betalen niet voor het gebruik van de milieustraat (zit al in de afvalstoffenheffing), maar alleen de transport en verwerkingskosten. Ze betalen dus een lager tarief dan bedrijven als ze grotere hoeveelheden grof afval, bouw- en sloopafval, puin, etc. aanbieden op de milieustraat;
- de gemeente heeft als beheerder de zeggenschap over het gebruik van de containers;
- het gehele jaar door volledige inzage in de aangevoerde en afgevoerde hoeveelheden afval;
- de gemeente bepaalt wanneer de containers vol zijn en kunnen worden afgevoerd;
- we maken gebruik van de expertise en ervaring van Omrin op het terrein van tarieven e.d.; Omrin doet in overleg met de gemeente jaarlijks een voorstel voor een tarief per deelstroom, de gemeente stelt de tarieven vast;
- de totstandkoming van de tarieven is volledig transparant en alle kosten (milieustraat, vervoer en verwerking) zijn daarin verwerkt;
- alle inkomende en uitgaande afvalstromen worden gewogen, zodat we aan het einde van het jaar de balans kunnen opmaken;
- de facturering wordt nu gedaan door de beheerder/eigenaar via Omrin;
- voor die werkzaamheden die onder verantwoording van Omrin, door derden worden verricht stellen we een protocol op. In dit protocol zijn de werkzaamheden en verantwoordelijkheden vastgelegd;
- 24 uur per dag toezicht door middel van camera's.

Financieel

a. Kosten nieuwe milieustraat in huidige exploitatie opzet

energie	€	2.800
belastingen	€	820
onderhoud	€	4.100
Personeel (beheerder)*	€	18.662
containers	€	6.956
overige	€	1.545
kapitaalslasten	€	18.763
Totale kosten	€	53.646

b. Kosten nieuwe milieustraat in exploitatie opzet via Omrin.

energie	€	2.800
belastingen	€	820
onderhoud	€	2.530
personeel (beheerder)*	€	18.662
containers	€	7.560
overig	€	795
shovel	€	1.690
kapitaalslasten	€	18.763
exploitatie, toegangscontrole, facturering, rapportage	€	9.765
Kosten	€	63.385
Opbrengsten (bijdrage bedrijven)	€	18.805
Totale kosten	€	44.580

* De personele lasten van de beheerder maken deel uit van het totale aandeel kostenplaats personeel van de buitendienst ad. 1511 uren / €77.684,- in de begroting 2012.

11. Vertaling naar de begroting 2012.

Hieronder treft u de begroting voor 2012 aan op basis van de huidige exploitatieopzet (zie hierboven onder a.) van het overslagstation. Dit impliceert een stijging van de afvalstoffenheffing met 4%, bij 100% kostendekkendheid.

Bij de voorgenomen nieuwe exploitatieopzet van het overslagstation via Omrin (zie hierboven onder b.) zijn de kosten €9.066,- lager. Met deze opzet houden we rekening in de concept begroting 2012, die we in november aan uw raad voorleggen. Hiermee blijft de afvalstoffenheffing voor 2012 op het niveau van 2011 en hoeven we deze alleen te indexeren met 2%.

Begroting 2012 op basis van de huidige exploitatie opzet nieuwe milieustraat.

Huishoudelijk afval / lasten		
nog in te delen lasten (kap.lasten containers € 75.000)		6.956
energie		2.800
brandstofkosten huisvuilauto		0
belastingen		820
overige goederen en diensten		
-kosten inzameling KCA		5.500
-onderhoud milieustraat		4.100
brandverzekering		135
telecommunicatie		50
schrijf- en bureaubehoeften		200
uitbest. wrkz mh. Finan. (<i>Dongeradeel</i>)		8.500
onderhoud gebouwen		2.067
reinigingsmiddelen		60
waterverbruik		350
afvoer huisvuil 410 ton x € 107 + kosten transport		49.630
afvoer gft € 57,50 per ton		25.300
afvoer bouw- en sloopafval		10.500
huur en legen 8 glascontainers		16.800
plastic zakken afvalbakken		1.000
legen containers strandovergangen		3.120
maaien gras overslagstation		250
huur shovel		500
huur garage tbv oud papier		400
Exploitatie kosten 43 ondergrondse voorzieningen		66.000
Ledigen ondergronds voorzieningen		14.770
Monitoring ledigingsgegevens ondergrondse voorzien.		2.330
overige inkomensoverdrachten algemeen		
Subsidie (50%) voetbalvereniging oud papier		5.500
storting onderhoud gebouwen		510
kapitaallasten (bijlage 2)		23.755
aandeel kostenplaats publiekszaken	10	739
aandeel kostenplaats Beleidsteam	60	5.512
aandeel kostenplaats personeel buitendienst	1.511	77.684
aandeel kostenplaats facilitaire ondersteuning		12.816
totaal product 6.721.10.3		348.654

Afvalstoffenheffing / rechten huishoudelijk afval	
afvalstoffenheffing	319.332
meeropbrengst door tariefsstijging met 4%	13.357
verpakkingsvergoeding	3.000
inkomsten bedrijven die in gem. afvalcontainers storten	7.444
<hr/>	
Heffing op grond van verordening reinigingsheffingen vastgesteld bij rbs. 09-11-2010, gepubliceerd 17-12-2010	
Tarief 2011 reinigingsheffing:	
meerpersoonshuishouden € 309,60	
éénpersoonshuishouden € 217,32	
Opbrengst meerpers.huishoudens 910 x € 309,60	281.736
Opbrengst éénpersoonshuishoudens 173 x € 217,32	37.596
Netto-opbrengst 2011	319.332
<i>Totale lasten subfunctie huisvuil</i>	348.653
<i>incid.: lasten afvoer huisvuil omlaag door REC (€ 10 in 2013)</i>	-4.100
<i>Totale baten subfunctie huisvuil</i>	344.553
<i>Ongedekte kosten</i>	4.100
<i>Kostendeckingspercentage 2012:</i>	98,82%

12. Samenvatting en voorstellen.

Het ondergrondse afvalinzamelingsstelsel werkt goed. Zowel inwoners als recreanten zijn positief over het stelsel. De invoering van het stelsel heeft niet geleid tot een stijging van de afvalstoffenheffing (behalve een eenmalige indexering) bij 100% kostendeckening op begrotingsbasis. Met de invoering van het ondergrondse stelsel hebben we een flinke kwaliteitsslag voor de komende jaren gemaakt. Iets waar Schiermonnikoog, zowel uit oogpunt van recreatieve kwaliteit als uit oogpunt van verbetering van de leefomgeving voor de inwoners, mee gebaat is. Een belangrijk neveneffect is dat door de invoering van een pasjessysteem (de "tag") het aanbod van afval in de containers met 17% is gedaald.

Voorstellen

1. De knelpunten zoals genoemd in hoofdstuk 4, onder b, op de voorgestelde wijze aanpakken.
2. Het ondergrondse afvalinzamelingsstelsel op de huidige wijze, door middel van een pasjessysteem en toegangscontrole, blijven exploiteren.
3. Geen diftar (betaling per inworp) invoeren.
4. De mogelijkheid bieden voor particulieren om maximaal 4 keer per jaar tijdens de openingstijden hun grof afval kosteloos aan te bieden op de milieustraat. Dit met de uitdrukkelijke beperking dat het om dezelfde maximale hoeveelheid en gewicht gaat als bij het ophalen van grof afval.
5. Instemmen met de nieuwe exploitatieopzet voor de milieustraat via Omrin.